

**S. Kiliani Franciae Orientalis, Qvæ Et Franconia Dicitvr;
Apostoli, Gesta, Varijs cum notationibus historicis,
dogmaticis**

Serarius, Nikolaus

Wirceburgi, 1598

VD16 S 5993

II. Qualis ab initio Herbipoli, totaq[ue] in Francia fides fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64132](#)

ALTERVM NOTATIO-
NVM GENVS, DOGMATICVM DE-
115 QVÆ AD FIDEM, BONOSQVÆ
MORES FACIVNT.

I.

QVAM ANTIQVA HERBIPO-
LI FIDES.

*Epist. ad
Pammach.*

l. de preser.

Oepisse Christi Domini fidem Herbipoli ante annos 910, constat, si ex Domini annis 1597. sub ducas eos 687. quibus Roma S. Kilianus reuerterit, & Episcopus constitutus fidem illam prædicavit, ita ut contra nostri sæculi Neoterizontas hæreticos Franci nostri Hieronymianum illud meritissimò usurpare possint. *Cur post 900. annos docere nos nitimini, quod ante nesciuimus. Vsq; in hanc diem, sine vestra doctrina, Christiana Francia fuit.* Et illud Tertullianicum. *Qui estis vos? o Luthere, Caluine, Zwinglie, Schyvenckfeldie; unde, & quando venistis? vbi tam diu latuistis?*

II.

QVALIS AB INITIO HERBIPOLI,
TOTAQVE IN FRANCIA FIDES FVERIT.

*l. de vi illust.
Germ. p. 1. f.
238.*

cent. 7. t. 3.

Ibet primo ipsosmet Nouatores audire. *S. Kilianus*, inquit Henricus Pantaleon; *doctissimus Christi preceptor* plurimos homines in vera Christi doctrina instituit. rursumq; e poste. *S. Martyr cum alijs sanctis praconibus ab ingrato mundo mercedem retulit*. Centuriatores, *Apud Ostrofrancos, aiunt, Chilianus eiusq; socij Dolomanus, & Tholmānus quorum FIDELI opera dux Herbipolensis cum Toto ducatu Christi fidem edoctus est; trucidati feruntur. Occasio eius rei fuit, quod subornauit*

Geilana

Geilana scarios, qui pios viros clam è medio sustulerunt. eosdemq; ijdem postea inter synceros doctores numerant. Ita vt dicere Franconibus liceat. Ecce, ò Lutherani, fatemini Kilianum, & socios suis sanctos, pios, syncerosq; doctores. fatemini eos in vera C H R I S T I doctrina maiores nostros instituisse. &, si negaretis, tanta illa miraculorum vis, quæ ipsi ediderunt, vos non secus, quam eos, qui tūm viuebant, Idololatras; argueret. Sinite igitur, obsecramus, horum nos fidem sequi: eorum insistere vestigijs: à vestris nouationibus abhorrere. Sed iam distinctius, magisq; speciatim, quænam ab initio fides, in Franconia nostra fuerit; inspiciamus. idq; nota triplici.

PRIMA NOTA VETERIS IN FRANCONIA FIDEI.

*S*Vmitur ea ex sancti ipsius vita priuata. Nam
fuit,

I. Monachus. vti etiam inuiti scribunt Centuriatores. Monastica verò vita quid apud hodiernos Nouantes execrabilius?

II. Presbyter. & quidem ita, vt à Diacono Totnano distingueretur.

III. Factus Episcopus, vt potestatis plus quam antea, etiam cum Presbyter esset; consequeretur.

III. Ad presbyteratum, per Ecclesiasticos gradus ascendit, quemadmodum & S. Burckardus, per omnes, inquit Egvvaldus, gradus Ecclesiasticos ad Episcopatus honorem Canonice prouectus est. non vt hodierni prædicantes solo nobilis vnius, aut schulteti verbo. Illud verò quod dixi, omnes, è manuscriptis affero.

V. In Monasterio, vigilijs & orationibus vitam egit, & his quidem ea ipsa nocte, qua facro affectus martyrio est; vacabat.

Secunda

SECUNDA NOTA VETERIS IN
FRANCONIA FIDEI.

E Sancti gestis publicis accipitur.

I. Ad prædicandam fidem has in oras à Romano Pontifice missus est. Caspar Buschius à Benedicto II in Germaniam missum docet, ad eam ab Arianismo, & Gentilitate repurgandam. Ut Euangelium de peccatorum remissione in interioribus Germaniae locis prædicaret, Benedictus secundus, & Conon Romanæ Ecclesiæ præsules, inquit Pantaleon, sedulò adhortabantur. Et Centuriatorum verba sunt. Scribitur de Origine Francorum, quod Conon Papa S. Kilianum in Germaniam miserit, qui superioris Franciæ populos circa Heripolim ad Christianam fidem conuerterit. Et postea. Sub finem huius sæculi, Iustiniano regnante, plurimæ accessiones ad Ecclesiam factæ sunt. Hoc tempore Conon Papa Chilianum in Germaniam misisse, legitur. a quo superioris Franciæ populus ad fidem CHRISTI traductus perhibetur. Iam verò supra de hac sancti missione, S. Bonifacium Franciæ nostris concionantem audiimus. Primus fundator vestræ fidei Kilianus ab Apostolica vobis Pastoralitate transmissus est.

II. Etsi zelo prædicandi optimo incitaretur, maximaq; rei huia causa iam itinera sanctus confecisset, oportunitatemq; summa habere; aggredi tamē opus optimum noluit, nisi à Romano Pontifice, tanquam CHRISTI D. Vicario, diuiq; Petri successore potestatem accepisset. A verbo prædicationis, inquit A. abstinuit, donec se Romano Pontifici præsentaret, vt apud Romanam sedem, & integrum Christianæ religionis dogma, & prædicandi licentiam acciperet. Rursumque. Vir sanctissimus, coram Primate Apostolicæ sedis, eiudemq; ministris, vt ipsi semina diuini verbi Gentibus erogare liceret, studio diuini amoris expetiuit.

III. Ecclesiasticas Censuras, etiam cum ijs, aut nihil, aut vix, vt suprà ostensum; irretiretur; fecit maximi. adeo vt, eorum causa, Romam petierit, longè aliter quam Lutherus, aliquique hæretici, qui vel nominatim excommunicati rident, & aspernantur.

4. Epi-

III. *Episcopus* factus est, ut *Chrisma* conficeret, templorum dedicationes peragere, sacros ordines conferre, & quidē inquit A. irreprehensibiliter valeret. At horum hæretici nihil aut faciunt, aut irreprehensibiliter faciunt. Quia enim potestate, qui Episcopi non sunt, sacris ordinibus initient? Sed de hoc, in quadam contra Doctoralem Lutheri potestatem oratione, dixi vberius.

V. *Fuit Sacrorum Canonum, Ecclesiæq; rituum studiosissimus.* qui non nisi, præscripto Paschatis tempore, Francum ducem baptizare voluit, quiq; mori maluit, quam Ecclesiasticam, qua ducis cum mortui vxore connubium vetabatur; legem reticere.

VI. *Rursum, vt à coniugio male inito ducem reuocaret, mortem oppetijt.* Nouantes hodierni, quotquot possunt, Ecclesiasticos, Monachos, & Sanctimoniales, ad impias, sacrilegasque libidines quas honesto coniugij velo mendacissime obtegunt; inflammant, & exhortantur.

VII. *Vestimenta sacra, cum quibus diuina perageret officia, secum habebat.* Nouatorum pleriq; aut officia diuina nulla peragunt, aut ueste omnino laica, & prophana, aut, si quam sacram adhuc retinent; multo maiorem tamen partem diripiunt, lacerant, prophanant, adeò quod inter Christianos dictu horrendum; inuenti sint, qui suis in femoralibus, & natum integumentis sacrarum adhuc casularum cruces haberent.

VIII. *Ipsimet hæretici testantur, Romanum eum totum fuisse. Pantaleon.* Erant quidem, ait, & alij Ecclesiistarum ministri in quibusdam Franconia (non nisi de Francia generatim accepta id verum, vt supra dictum) locis, qui, & ipsi veram rationem salutis proponebant. Verum Kilianus in quibusdam ab ijs dissensit, atq; pleraq; ad Romani Pontificis Auctoritatem referre cœpit. Vnde magnam sibi inuidiam conflauit. Hæreticos verd, improbosq; à quibus dissensit; fuisse, satis ex Bonifaciana historia colligitur. Centuriatores, Cum videret Kilianus Gosbertum præfectum, à nouis cæmonijs Papisticis abhorrente (ita Christiana dogmata, & sacra isti vocant) abiit Romanam, & impetravit à Conone, vt Episcopus Virceburgensis ordinaretur. Et clarissimis postea verbis, in quibus tamen hæretica valde frons & bilis appetet. Colonatus, & Totnanus Scotti natione fuerunt, & monachi, Kiliani discipuli, alter pres-

L. eit.

Cent. 7.
c. 10. f. 516.

byter, alter Diaconus factus, ad Heripolim venientes; conati sunt veterum Ecclesiarum sacras consuetudines in Romanas cæmonias mutare. atq; vt hæ firmius animis inhærerent, Gentilitias superstitiones, ac falsas opiniones illas fuisse, & has esse veritates irrefragabiles, monitore Pontifice, persuadabant.

TERTIA NOTA VETERIS IN FRANCIA FIDEI.

l. 1. e. 5.

e. 9.

ibid.

e. 10.

ib.

EX primorum, qui ab ipso instituti sunt Francorum, & eorum, qui ab ijs proximè nati, educatique sunt; religione. Fuit enim vt in Burckardina historia scribitur; hic ouile dominicum, B. Kiliani, sociorumq; eius instantia collectum doctrinis, & exemplis instructum, ac martyrio consecratum. Intueamur ergo.

I. Quanta eorum, in Bonifacio, & Burckardo à Pontifice Romano redeuntibus excipiendis, lætitia, & pietas fuerit. Bene, inquit, venite Patres benedicti à Domino, venite serui Dei excelsi, venite laboratores animarum nostrarum. Augmentate diuini semina verbi à B. Kiliano nobis olim ministrata quò vomere sermonum vestrorum exulta tellus nostrarum mentium, dignos queat ferre fructus fidei bonorum operum. Bonorum, inquam operum. Sola enim tunc fides ad salutem satis non erat.

II. Quanta eorum erga Romanam, Apostolicamque sedem deuotio fuerit: quod ad S. Burckardum illis commendandum, ipsa sedis illius auctoritate maxime S. Bonifacius vteretur. En, inquit, nostra solitudine, vobis, fratres, acquisitum, à Romano, & Apostolica, sede consecratum, atque directum repræsento Pontificem. necessarium nouellæ fidei vestræ à magistro meo Zacharia mihi commendatum, exhibeo Patrem. Vnde & poitea Pontificis coram Francorum populo uniuerso litteræ palam recitatæ.

III. Quemadmodum tam multa, quæ Nouantes hodie contemnunt, pieadmodum hilareque suscepint. Commendauit ijs, S. Bonifacius VNIVERSA Ecclesiæ Sacraenta, non duo tantu; vel tria; & quidem ita, vt in ijs diserte, quæ isti negat; enumerentur Chrisma,

consecra-

consecrationes, ordinationes, pœnitentiae, Indulgentiae. Deinde vero commendauit decimas, oblationes, synodales conuentus, festiuitates, ieunia, quaslibet Christianitatis obseruationes, & que ipsorum Episcopus Burckardus imposuisset, vt ea iuxta Canonum decreta persoluerent, vt ei precepta tradent, tanquam de cœlis missa alacriter obedirent, & ad extremum monuit, vt de hisce omnibus in æterna vita, mercedem æternam à iusto iudice, eodemq; pio remuneratore, certissime sperarent. Quid nostri ad hæc Franci, quid egerunt? quid responderunt? An ista tanquam hominum mandata, tanquam cæremonias verbo Dei aduersas, fidei, conscientiarumque libertati contrarias reiecerunt? In historia certè sequitur. Hæc, multaq; hū similia postquam perorauit S. Bonifacius, ilicò vox omnium, quasi vox vna in electionem, & susceptionem tanti Pontificis vnanimiter concordauit.

III. Quantas eorum in sacras reliquias amor, & cultus. Martyrū nostrorū corporibus Heripolim exornari dixit S. Bonifacius, & Franci reliquias, ad nouæ huius Ecclesiæ ædificationem, & tutelā à Romano Pontifice missas maximi fecerunt. Cumque sacra S. Kiliani, & sociorum pignora, honoris ergo exhumarentur. Ilicò, ait Burckardina historia, venerandæ sanctorum reliquie cum maximo cleri, plebisq; tripudio, de terræ puluere levantur, ac sericis reuerenter inuolutæ pallijs, manib; sancti præsulis, feretro nuper ad hoc ipsum opus, ornatisime preparato, membratim componuntur: fitq; denuò populi ingens concursus, & inde constipatæ multitudinis tumultu, tam Episcopi, quam Cleri, quodammodo præpeditur processus. Ambiebat nempe multimodus conatibus popularis ille conuentus. Si quis posset manu feretrum tangere, vel transeunti succumbere: siue manibus in cœlum eleuatis, Deo gratias referre, aut ē contra flexis poplitibus, seu ceruicibus, quidquam deuotionis C H R I S T I martyribus suppliciter impendere. Vox vna resonabat omnium. Gloria in excelsis Deo. Laus Domino nostro I E S U C H R I S T O, nec non Kyrie eleison, Christe eleison, & multa id genus.

V. Quot, & quanta prædia, opesque nouo huic Episcopatui Francorum illustres & optimates dederint, Deoque per S. Burckardi manus, vt historia loquitur, consecrarent, & S. Kiliano ad ipsas eius reliquias confirmarint. In ijs vero fuit etiam egregia vrbis huius arx, omnibus cum prædijs, & redditibus ad eam spectantibus, quæ, vt

*l. 1. Bur. c. 9.
c. 8.*

*l. 2. c. 2.
vt S. Pauli.
nus Nazali.*

*l. 2. c. 3.
c. 4.*

c. 6.

infra eadem historia narrat: *sub antiquis olim ducibus arx & caput fuerat totius Orientalis Francie.*

ib. c. 4.

VI. *Quantum virginitatis Deo consecrandæ studium, quantaque virginum multitudo, statim extiterit.* Gosberti enim ducis, qui Christianam primus fidē amplexus est; Neptis Immina, *virgo Deo deuota, in Wircburgensi arce ista, quam, ut ibidem traditur, hæreditatem acceperat, continentissimam cum plerisq; voti eiusdem fœminis degebat vitam, & die quodam, hisce S. Burckardum verbis affata est.* *Clam te, Pater, esse non patiar, quod iam quadraginta, & uno amplius anno (post sancti scilicet Kiliani mortem, cum paululum adoleuisset; inceperat) Dominum nostrum IESVM CHRISTVM animæ meæ sponsum, cum ancillis meis, quæ se mecum in eius præparant occursum, sub anticipi carnis, & spiritus certamine, nimis anxiæ præstolor.* Certè videmus in primitiu Ecclesia, vbi cunque CHRISTI IESV Domini nostri fides incepit, ibi simul statim magnum virginitatis Deo deuouendæ desiderium exarsisse. *vt longe alium esse Iouinianorum nostrorum spiritum esse necesse sit, quam primorum, omnibus in terris, & nationibus, fidei Christianæ Doctorum fuerit.* Sanctus Athanasius, *Quis, ait, hominum, vel post mortem, vel in vita Auctor seruandæ virginitatis fuit?* ac non contra arbitratus est, *eam virtutem præstari non posse.* Attamen Saluator, & omnium REX CHRISTVS, tantum valuit in huiusmodi præceptis, *ut pueri nondum maturi legum discipline, virginitatem quæ supra leges est, profiteantur.* Et verò præclarum extat S. Kiliani testimonium, dum in sacro illo Euangeliorum Codice, quem ab ipso acceptum, Cathedralē hoc templū, suis in cimelijs, custodit; afferbitur S. Iohannem Euangelistam à nuptijs, CHRISTI Domini vocatu, abductum esse.

de Incar.
verbi.

l. 1. Burc.

c. 9.

VII. *& ultimo.* Tanta Neophytorum Franconum in Christiana, Catholicaque fide Religio, candor, & ardor tantus fuit, *ut sanctissimi duo Antistites, qui eum videbant, & admirabantur, calidas præ gaudio lacrymas funderent, suis illos benedictionibus consignarent:* ipseque S. Bonifacius diuino quodam spiritu instictus, ea ipsa, quæ oculis ipsi iam videmus, vaticinaretur. *Felix, inquit, eris a modò Wircburgum, & inter Germaniaæ non ignobilis vrbes.*

& quam-

& quamvis temporibus quarundam ciuitatum postrema habearis, tamen exornata corporibus martyrum, inferior vltra non habeberis. In numero Trinitatis martyribus tribus fulciris, ad suppletionem tétradiis, ecce probitas iam accessit Burckardi Pontificis. Considera considera, ô Herbipolis, & quemadmodum hactenus religione Catholica retinenda, & excolenda creuisti: ita caue, ne vel deserenda, vel torpidè, negligerenterque tractanda decrescas. Caue, ne quæ spiritu cœpisti; carne consumeris, vti suos, Galatas monet Apostolus. S. Kilianum Magistrum habes, quid tibi cum Luthero, Caluino, Zwinglio, alijs? Sanctus Kilianus Christianam te fecit, & piam, & religiosam, cur nouam nunc fidem condiscas, nouos, impiosque mores asciscas; *Suademus*, inquit S. Athanasius, *vobis*, quod & nobis ipsis suademus, vt traditam fidem retineatis, & auersemuni prophana nouitatis verba & idem reliquias præcipiat. Rogo vos, fratres, ait, S. Paulus, vt obseruetis eos, qui dissensiones, & offendicula præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, & declinate ab illis. Ipseq; summo è cœlo, in quo cum C H R I S T O I E S V, coetibusque omnibus æuū degit beatissimum; S. Kilianus eodem cum S. Apostolo ad vos, ô Franci, Franci, clamat. *Licet nos, aut angelus de cœlo euangelizet vobis*, præterquam quod euangelizauimus *vobis*, anathema sit. *Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: si quis (eorum, qui se Euangelicos hodie iactant) vobis euangelizauerit, præter id quod accepistis, anathema sit.*

Amen.

Gal. 3:

*de incar. V.
contra Pan-
lum Sam.*

Rom. 16.

Gal. 1.

III.

DE IIS, QVÆ AD BONOS MO- RES FACIVNT.

Via verò, vt supra indicatum est; Catholice fidei bona etiam opera primi illi Maiores nostri, Christiani iunxerunt, sanctusque Paulus, Christianum populum requirit sectatorem bonorum operum, desigendi nobis omnibus oculi in prima illa tūm doctoris, & martyris nostri, tūm discipulorum ipsius, maiorum nostrorum, exempla, quæ ex ijs quæ hactenus dicta sunt, satis perspi-

Tit. 2.